

Memòria de la professió

Novembre 2024

Entrevista a la **Dra. Magda Campins i Martí**

Magda Campins i Martí va néixer a Barcelona el 1956. Batxillerat al Col·legi La Presentació a Arenys de Mar. Medicina a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), 1980. Especialista en pediatria a l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau (1984) i especialista en medicina preventiva i salut pública a l'Hospital Universitari Vall d'Hebron (1987), on va ser metge adjunt i cap de servei fins a l'any 2021. Doctora en Medicina per la UAB el 1993. Diploma d'epidemiòleg hospitalari per a la Society for Healthcare Epidemiology of America and the CDC, el 1997. Màster en Gestió Clínica i Organització de Serveis Sanitaris de la UAB (2003-2004). Professora associada d'Epidemiologia i de Medicina Preventiva i Salut Pública a la UAB (1993) i professora titular (2018-2021). Professora del Màster en Salut Pública del Instituto de Salud Carlos III (1996-2005) i del Màster Interuniversitari en Salut Pública de la Universitat Pompeu-Fabra/UAB (2000-2021). Codirectora del Curs Anual d'Actualització en Vacunes de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron i editora del llibre anual des de 1997 fins a l'actualitat (27 edicions). Coordinadora del grup de Recerca en Epidemiologia i Salut Pública de l'Institut de Recerca Vall d'Hebron (VHIR) (2015-2021). Recerca en malalties infeccioses, en especial les infeccions immunoprevenibles i aquelles relacionades amb l'assistència sanitària. Autora de més de 200 publicacions en revistes indexades i de més de 70 capítols de llibres.

Premi a l'Excel·lència Professional del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona, 2009. Medalla Josep Trueta al mèrit sanitari, 2023. Presidenta del Comitè Científic Assessor de la COVID-19 de Catalunya. Presidenta de la Comissió de Deontologia del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona. Acadèmica corresponent de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya.

Per què va decidir estudiar medicina?

Des de molt petita ja volia ser metge. A la meva família no hi havia metges, encara que el meu pare sempre hagués volgut estudiar medicina, però les circumstàncies de la vida van fer que de molt jove s'hagués de posar al davant del negoci familiar. El meu avi tenia una petita fàbrica de teixits de punt a Canet de Mar, d'on som tota la família. L'interès del meu pare pels temes mèdics, el suport i acompanyament que va fer durant tota la seva vida a les persones malaltes del nostre entorn, crec que va ser fonamental per despertar en mi la vocació.

Magda Campins Martí, 1963

A quina facultat de medicina va estudiar? I com era l'ensenyament?

Vaig estudiar a la Facultat de Medicina de la Universitat Autònoma de Barcelona, els primers dos anys a Bellaterra i a partir de tercer a la Unitat Docent de l'Hospital Vall d'Hebron de Barcelona. Vivíem a Canet de Mar, i als anys setanta el transport públic no era com avui, i per això vaig estar en una residència universitària a Barcelona durant tota la carrera. Els primers anys, l'ensenyament era bàsicament teòric, cada dia agafava els ferrocarrils per

anar a Bellaterra i recordo que a segon curs hi va haver una vaga i vam estar un parell de mesos sense classes. Això m'angoixava per si ens feien repetir curs, tenia moltes ganes de començar les assignatures clíniques i poder anar a l'hospital. L'ensenyament a l'hospital també era bastant teòric, amb classes magistrals i professorat molt rígid, molt diferent de l'actualitat. Era indispensable anar cada dia a classe i agafar apunts, el que permetia portar al dia l'aprenentatge de totes les assignatures.

Amigues al Col·legi La Presentació a Arenys de Mar, ca. 1969

Va ser una estudiant que participativa en la vida de l'hospital o es va limitar assistir a les classes?

Les pràctiques que fèiem en aquells anys eren més limitades que les que es fan actualment i si volíem participar més de la vida a l'hospital i del contacte amb els malalts ens havíem d'espavilar pel nostre compte. Així que sempre que podia anava a urgències al costat d'algun resident o adjunt que m'acollia, i allà vaig aprendre molt. Jo volia fer pediatria i vaig parlar amb el Dr. Juan Brotons, amic de la família, excel·lent pediatre i persona, que em va oferir l'oportunitat d'anar a la seva consulta els dimarts i els dijous a la tarda. Guardo un gran record d'aquells anys, els seus consells, els casos greus (meningitis, leucèmies,...) que derivàvem a l'hospital. No només va ser

fonamental pels coneixements clínics que vaig adquirir, sinó també per la formació en valors i la importància de la relació metge-pacient.

Magda Campins Martí, ca. 1980

Com valora actualment l'ensenyament que va rebre durant la carrera?

Com he comentat abans, l'ensenyament era molt teòric i poc participatiu per part dels alumnes, molt enfocat a memoritzar conceptes per poder aprovar els exàmens. De totes maneres, crec que van ser anys fonamentals a la meua vida per formar-me com a persona i com a professional. Recordo grans professors, com el Dr. Miquel Vilardell de medicina interna, un referent per mi, posteriorment, en la meua vida professional. També m'agradaven molt les classes de pediatria, el Dr. Angel Ballabriga i el Dr. Alfred Gallart eren excel·lents docents i ens feien estimar l'assignatura.

Per què va escollir la seva especialitat? On la va fer?

Durant la carrera jo volia ser pediatre i quan vaig acabar, el 1980, vaig optar per cursar l'especialitat a l'escola de pediatria del Dr. Ballabriga de l'Hospital Infantil Vall d'Hebron. Em vaig casar just en acabar la carrera i per qüestions familiars no podia anar a fer l'especialitat fora de Catalunya. Aquell any, el ministeri va exigir que per entrar a les escoles professionals calia fer

l'examen MIR, i per discrepàncies amb aquesta decisió, l'escola de pediatria es va tancar. Vaig estar quatre anys al Servei de Pediatria de l'Hospital de Sant Pau com a assistent voluntari; el Dr. Josep Cubells i el seu equip, en especial les doctores Núria Pardo i Isabel Badell, em van transmetre la seva passió i entrega a l'oncologia pediàtrica, van ser uns anys de gran aprenentatge com a metge i com a persona. No va ser fins a l'any 1987, després de la convocatòria d'un examen extraordinari per optar al títol d'especialista als metges que ens trobarem en aquella situació, quan vaig obtenir el títol de pediatre.

Simposium internacional a Funchal a Portugal al costat del Dr. Alfred Gallart, 1997

Durant aquest període, i davant la incertesa de la situació, em vaig presentar al MIR i vaig optar per l'especialitat de Medicina Preventiva i Salut Pública. Durant els darrers anys de la carrera i la meva formació com a pediatre, em vaig interessar molt per les malalties infeccioses, m'apassionava la investigació de les epidèmies, l'epidemiologia i l'impacte dels programes de vacunació. Tot això va fer que optés per aquesta especialitat, que a més pensava que era un bon complement per a qualsevol altra especialitat, en el meu cas la pediatria. Vaig fer la residència a l'Hospital Universitari Vall d'Hebron (HUVH) (1984-1987).

Vull assenyalar aquí el gran suport que em va donar el Dr. Miquel Vilardell, cap de medicina interna de l'Hospital Vall d'Hebron, en els moments en què em qüestionava si havia pres una bona decisió; el Servei de Medicina Preventiva passava per una etapa complicada, amb reestructuració de professionals, manca de lideratge i d'objectius de futur. Ell em va animar a seguir, a confiar en els canvis estratègics i en la visió moderna de l'especialitat que impulsaria el Dr. Josep Vaqué, que s'incorporava com a cap de servei en aquells moments. El primer any de residència vaig estar al Servei de Medicina Interna, a l'equip del Dr. Ferran Garcia Bragado, on vaig aprendre molt i vaig fer grans amics i companys.

Viatge de cooperació a Senegal, octubre de 2007

Va tenir dificultats al moment de trobar feina?

Els primers anys, com a pediatra, van ser difícils, vaig fer moltes substitucions a centres d'atenció primària i guàrdies a urgències. En canvi, quan vaig acabar l'especialitat de medicina preventiva i salut pública, vaig tenir feina des del primer dia i al mateix hospital on havia fet l'especialitat. Era una especialitat emergent, hi havia pocs especialistes en l'àmbit

hospitalari, érem molt autodidactes i hi havia molt per fer. L'any 1987 vaig obtenir una plaça de metge adjunt al Servei de Medicina Preventiva i Epidemiologia de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron, l'any 2015 vaig ser cap de servei fins a la meva jubilació l'any 2021. La meva vida professional ha estat molt vinculada a l'Hospital Vall d'Hebron, un gran hospital amb excel·lents professionals, companys i amics, del que estic molt orgullosa d'haver pogut formar part.

Prefereix treballar com a metgessa de la sanitat pública o com a professional liberal?

Sempre he treballat a la sanitat pública, on he compaginat la feina assistencial amb l'acadèmica, com a professora a la facultat de medicina, i la investigadora. La medicina preventiva i la salut pública és una especialitat d'àmbit eminentment públic, mai m'he plantejat compaginar-ho amb activitat privada. D'altra banda, no sé com hagués pogut compatibilitzar la meva vida professional i familiar, amb les dificultats de conciliació de la nostra professió, si a més hagués fet activitat privada.

Equip del Servei de Medicina Preventiva i Epidemiologia de l'HUVH, 2019

Ha tingut oportunitat de fer recerca? De quin tipus? I docència?

He fet investigació clínica a l'Institut de Recerca Vall d'Hebron (VHIR) on he estat cap de recerca del Grup d'Epidemiologia. La meua recerca ha estat molt enfocada a les malalties infeccioses i a les infeccions associades a l'atenció sanitària. He treballat en projectes cooperatius internacionals relacionats amb la morbiditat associada amb infeccions immunoprevenibles, i en múltiples assajos clínics d'immunogenicitat, seguretat i eficàcia de vacunes (grip estacional i pandèmica, herpes zòster, virus del papil·loma humà, *Neisseria meningitidis*, tos ferina, VRS, COVID-19...). Encara que inicialment érem un grup de recerca petit i amb pocs recursos, aprofitàvem totes les oportunitats per fer-ne, i amb el temps ens vàrem convertir en un equip sòlid i competitiu en investigació en vacunes, amb participació en projectes integrats amb altres especialitats i multicèntrics.

La pandèmia de la COVID-19 ens va donar un gran impuls en la nostra capacitat de recerca; etapa molt dura, tant físicament com emocional, on era més indispensable que mai compaginar l'assistència amb la recerca, però també molt gratificant quan vam observar el gran impacte de la vacunació en les formes greus i morts per aquesta infecció.

Per altra banda, des de 1993 he tingut l'oportunitat de fer docència de grau a la Facultat de Medicina de la Universitat Autònoma de Barcelona, primer com a professora associada i més tard com a titular, a les assignatures d'Epidemiologia (3r curs) i de Medicina Preventiva i Salut Pública (5e curs). He fet docència de postgrau com a professora de pràctiques i com a tutora de residents. També he participat com a professora en la docència de diversos màsters i cursos de postgrau.

Creu que en l'actualitat hi ha més o menys respecte als principis ètics?

En línies generals crec que la gran majoria de metges exercim la nostra professió aplicant amb rigor els principis ètics i deontològics per a garantir una bona praxi en l'atenció als pacients. Encara que considero que molts

dels valors del professionalisme són innats a la vocació de ser metge, és cert que els canvis socials, culturals i la incorporació de noves tecnologies han anat en detriment del tracte proper i humà, tan important en la relació metge-pacient. Penso que és fonamental que durant la carrera s'incorpori al programa de formació curricular una assignatura de bioètica i deontologia. També és important que les institucions ofereixin periòdicament als professionals, sessions sobre aspectes deontològics i de bioètica.

Comissió de Deontologia del Col·legi de Metges de Barcelona, 2022

Creu que l'exercici de la medicina està pitjor que quan va començar?

Des d'un punt de vista científic estem molt millor, els avenços en els tractaments del càncer, els trasplantaments, els avenços tecnològics en cirurgia i en procediments diagnòstics, entre d'altres, han comportat millores importants en la supervivència i qualitat de vida dels ciutadans. També tenim un accés més ràpid i fàcil a la informació mèdica i a les publicacions gràcies als avenços en les tecnologies de la informació, així com a la connectivitat i recursos en línia amb altres professionals, el que afavoreix, sens dubte la formació i poder mantenir-se actualitzat. Hem millorat molt en recursos i prestacions en l'àmbit de la sanitat pública.

Des de la perspectiva de la relació metge-pacient, el canvi d'enfocament a una medicina més centrada en el pacient, amb una actitud menys paternalista per part del metge i més autonomia del pacient en la presa de decisions sobre la seva salut, ha comportat nous reptes pel metge, com les habilitats comunicatives, saber escoltar i acceptar la decisió del pacient, que no sempre és fàcil en el moment actual, amb una atenció primària molt sobrecarregada, burocratitzada, salaris baixos...

Encara que la medicina avui està molt millor que quan jo vaig començar, crec que la gran pressió assistencial i el desencís de molts metges, genera deshumanització i falta d'il·lusió per la feina, el que va en detriment d'una atenció humana i de qualitat.

Quina reforma sanitària seria la més adequada per aconseguir un millor exercici de la professió mèdica?

Són necessaris canvis organitzatius i més recursos, en especial en l'àmbit de l'atenció primària, per facilitar-ne l'accés i reduir les llistes d'espera. Cal simplificar la burocràcia i reduir la càrrega administrativa dels metges, cosa que permetrà poder dedicar més temps al que és la nostra veritable feina, l'assistència als pacients.

Calen millores salarials i incentius econòmics basats en resultats. Un problema important actualment és la manca de metges, problema que s'agreuja en els anys vinents per la jubilació de molts companys. Això comporta la contractació de molts metges formats en altres països, que no tenen l'especialitat homologada i amb un nivell de formació i coneixements en bastants casos inferior al nostre. Cal invertir en programes de formació mèdica continuada i en garantir una capacitat adequada dels nous professionals per continuar oferint una medicina de qualitat.

És important també una millor interconnexió entre l'atenció primària i l'hospitalària, el que ben segur pot evitar derivacions innecessàries entre nivells assistencials, més agilitat en l'atenció dels pacients i reduir llistes d'espera.

Moltes de les deficiències que va posar de manifest la pandèmia i que haurien d'haver servit per posar en marxa plans de millora, no s'han portat a terme.

Taula rodona: Present i futur de la professió mèdica sobre l'“Estudi de la Professi3 2017” amb les doctores Montserrat Esquerda i S3lvia Font, 13 de desembre de 2018

Com veu el paper dels metges i metgesses en la societat actual? Han perdut prestigi?

3s cert que la percepci3 dels metges per part de la societat no 3s la mateixa avui en dia que fa anys. Encara que la majoria de les persones consideren que els metges tenim una funci3 essencial a la societat, i valoren i respecten la nostra dedicaci3 i coneixements, la figura del metge actualment 3s similar a la de molts altres professionals. Entre els factors que afavoreixen la p3rdua de prestigi i influ3ncia penso que hi contribueix la p3rdua d'autonomia del metge en l'3mbit de les institucions sanitàries, la burocratitzaci3, la sensaci3 de p3rdua per part dels pacients de la figura de "el seu metge" a causa de la gran rotaci3 de professionals, la precarietat laboral i l'excessiva influ3ncia dels pol3tics en la presa de decisions en alguns 3mbits.

Algun moment s'ha penedit de dedicar-se a la medicina?

Mai, sempre he estat una enamorada de la meva professi3. Si torn3s a comen3ar els estudis, tornaria a fer medicina. He gaudit molt a la meva vida professional a tots els nivells, he tingut companys excel·lents amb els quals he tingut la sort de compartir el meu dia a dia, i que a m3s de companys som amics. Sempre dic que la meva segona fam3lia s3n els meus companys del Servei de Medicina Preventiva i Epidemiologia de l'Hospital Vall d'Hebron.

Del que sí que em penedeixo és de no haver aprofitat les oportunitats per fer estades de formació a l'estranger. He fet alguns cursos, però de curta durada. La necessitat de conciliar vida professional i familiar, tenia dues filles petites, em feu renunciar a fer-ho. Potser no vaig ser prou valenta, eren altres temps, i les dones metgesses sempre teníem la sensació que no dedicàvem prou temps als fills, que ens perdíem moltes coses de la seva infància i això ens generava angoixa i malestar emocional.

Com a dona metge va tenir problemes per accedir i estudiar la carrera de medicina? I per exercir?

No vaig tenir cap problema per accedir a la universitat ni durant la carrera. És cert que en aquells anys encara predominaven una mica els nois, però no vaig percebre mai cap discriminació envers les noies, ni per part dels professors ni dels alumnes. Sí que durant les pràctiques, i també durant els primers anys d'exercici professional la visió dels pacients era que les dones érem les infermeres i els homes els metges, i quan passaves visita era molt freqüent que ens preguntessin: Quan vindrà el metge? Això em feia ràbia, perquè notava una certa desconfiança dels pacients cap a les dones metgesses. Afortunadament, actualment ja s'ha trencat el sostre de vidre en aquest sentit i en l'exercici de la medicina el reconeixement professional no es valora en funció del gènere, sinó de la competència professional i de la qualitat humana.

Premi ACRA 2021 a la millor trajectòria professional, un reconeixement unànim del jurat per la seva tasca enfront de la COVID-19

Té alguna recomanació o algun consell als metges i metgesses joves que llegeixin aquesta entrevista?

Per experiència personal, els diria que estan exercint la millor professió de totes. Que malgrat, que no sempre és fàcil, que actualment les condicions laborals no són bones i, hi ha una certa pèrdua de valors en molts aspectes, és fonamental no perdre la il·lusió, i la dedicació i compromís cap al pacient.

Que la millor satisfacció professional l'obtenim del reconeixement dels pacients. Que cuidin el seu benestar físic i emocional, i que no deixin mai de banda els valors que els van portar a ser metges. La integritat, la humanitat, l'empatia, saber escoltar i posar-se al lloc de l'altre són valors que han d'acompanyar sempre la vida professional.

Celebració de la jubilació amb els doctors Sergi Bellmunt, Santiago Ramón y Cajal, Elena Carreras i Manel Armengol, consell de caps de servei de l'HUVH, octubre de 2021